

PEADIREKTOR

Ärakiri
Ärisaladused on välja jäetud

ETTEKIRJUTUS

Tallinn

30.07.2004 nr 20

Seoses AS Telset 22.03.2004.a avaldusega alustati konkurentsiseaduse § 55 lg 2 alusel Konkurentsiameti peadirektori asetäitja 22.03.2004.a käskkirjaga nr 15 kaabelleviteenuse raames konkurentsiolekorra analüüsi teleprogrammide tasulisel edastamisel tarbijatele kaabellevivõrgu kaudu Maardu linnas.

Kaebuse esitaja märgib, et AS STV alustas oma tegevust kaabelleviteenuse turul Maardus 2002.aastal. Sellel ajal tegutsesid nimetatud kaubaturul juba AS Telset ja AS NOM. Nende poolt pakutavad kaabeltelevisiooniteenuste hinnad olid 75 krooni kuus täispaketi eest ja 27 krooni kuus sooduspaketi eest.

Maardus kaabelleviteenuse turule tulles reklaamis AS STV oma teenust ülisoodsa täispaketi hinnaga 29 krooni kuus. Sellest tulenevalt oli AS Telset sunnitud alandama ka oma teenuste hinda ja pakkuma teenust kõigile oma klientidele hinnaga 30 krooni kuus.

AS STV ostis hiljuti AS-le NOM Maardus kuulunud kaabellevivõrgud, millega saavutas kaabelleviteenuse kaubaturul Maardus turguvalitseva seisundi. Samas ei ole AS STV oma hinnapoliitikat muutnud ja müüb teenust endiselt 29 krooni kuus täispaketi eest.

I Faktilised asjaolud

AS Telset (edaspidi *Telset*) tegutseb Maardus Sideameti poolt väljastatud kaabellevivõrgu loa nr KL01-3134 (kehtivusega 14.11.2001-14.11.2011) ja AS STV (edaspidi *STV*) kaabellevivõrgu loa nr KL02-442 (kehtivusega 09.09.2002-29.05.2012) alusel. Seega on nimetatud kaks ettevõtjat käesoleval ajal Maardu elanikele kaabellevivõrgus televisiooniprogrammide tasulise teenuse osutajad.

Kaabelleviteenuse osutamine moodustas Telset 2003.a ettevõtja käibest 37 % ja vastav teenus Maardu osas kogu kaabelleviteenusest moodustas 16 % . STV ei esitanud otseseid andmeid Maardus teenuse osutamise kulude kohta, viidates asjaolule, et sellised andmed nende raamatupidamine ei ole eraldi välja toonud. Kaabelleviteenuse osa kogu realiseerimise netokäibest moodustab ettevõtja hinnangu kohaselt 60 %.

Võrreldes ettevõtjate Maardus asuvate lepinguliste klientide arvu ja nende osakaalu Maardus kaabelleviteenust kasutavate klientide üldarvuga, on Telset osakaal kaubaturul olnud pideva langusega alates [...] %-st 01.10.02.a kuni [...] %-ni 01.04.04.a ja STV

osakaal on samal ajavahemikul kasvanud [...] %-lt [...] %-ni. Analoogiline tendents on toimunud ka korterini ehitatud teenuse pakkumisvõimaluste arvus ja selle osakaalus kaabelviteenuse turul.

Telset ja STV Maardus asuvad kliendid on optilise kaabli kaudu ühendatud neid kliente teenindavate ettevõtjate Tallinnas asuvate peajaamade kaudu nende ettevõtjate ühtsetesse ülelinnalistesse kaabelvõrkudesse. Kui võrrelda konkurentide Tallinna peajaama kaudu teenindavate abonementide arvu ja korterini ehitatud teenuse pakkumisvõimaluste arvu, siis nende näitajate järgi on STV oma konkurendist Telsetist märgatavalt tugevamal positsioonil. Abonemente on STV-l 12 korda ja korterini ehitatud pakkumisvõimalusi 16 korda rohkem, mis näitab STV oluliselt suuremat turujõudu kaabelviteenuse osutamisel.

Konkurentsiameti varasema 25.09.2003 kk nr 39 kaubaturu analüüsi käigus 06.10.2003 STV esindajalt V. Rabotševilt võetud seletuse kohaselt on arvestused iga piirkonna kohta STV-l olemas ja seetõttu on olemas ka erinevad hinnad vastavalt kuludele.

Vaatamata Konkurentsiameti teabe taotlusele ja 07.05.2004 Konkurentsiameti ametnike ja STV esindajate kohtumise kokkuleppele, tuua realiseerimise netokäibes rahaliselt eraldi välja mahud kaabelviteenuse osutamisel teleprogrammide tasulisel edastamisel tarbijatele, sealhulgas Maardus, ei esitanud STV andmeid nõutud kujul. Telefoni teel tehtud täiendavale järelepärimisele vastates tõi pearaamatupidaja põhjuseks asjaolu, et mainitud kujul ettevõtjal andmed puuduvad.

STV täispakettide hinnad erinevates tegevuspiirkondades on erinevad nagu nähtub STV interneti koduleheküljelt on Lasnamäel 79 krooni, Kesklinnas ja Kristiines 99 krooni, Koplis 59 krooni, Mustamäel 80 krooni, Tartus 60-80 krooni, Pärnus 75 krooni, Narvas 89 krooni kuus. Hinnad sisaldavad käibemaksu.

STV märgib oma vastuses Maardus võetava täispaketi hind alates 01.10.2002 on 30 krooni, mis kujune autoritasust, kanalisatsiooni rendist, võrguhooldustasust, dispetšertalituse kulutustest ja majanduskuludest, rahaliselt kulusid eraldi välja ei tooda.

Ettevõtjatelt saadud andmete ja avalikustatud hinnakirja põhjal võib teha järelduse, et Telset ja STV pakuvad Maardus oma klientidele alates 2002. aasta sügisest televisiooniprogrammide täispaketti hinnaga, mis on isegi madalam teenuse omahinnast. Telset lisas Konkurentsiametile saadetud abonementtasu kuluarvestuse, kus kulude kogusumma ilma kasumit arvestamata on 65 kr kuus, samal ajal kui praegu pakutava täispaketi hind abonemendi kohta on 30 kr kuus.

Varasemate kaubaturu analüüside käigus (kaabelviteenuse kaubaturgude piiritlemine Tallinnas ja Maardus 21.10.2002- 02.03.2003 ja Narva kaabelviteenuse kaubaturu konkurentsiolekorra analüüs 21.11.2003 –23.12.2003) on Konkurentsiamet piiritlenud kaabelviteenuse geograafilisi kaubaturge ja jõudnud järeldusele, et STV on Tallinnas Lasnamäe linnaosas kaubaturgu valitsev ettevõtja ja koos tütarettevõtjaga AS TV COM omab Narva linnas olulist vahendit. STV on saanud Konkurentsiameti soovitusel konkurentsiolekorra parandamiseks 12.12.2002.a kirjaga nr 2-04.03/1250 ja Narva LV-le 23.12.2003 saadetud kirja nr 2-04.03/992 elektroonilise koopia, mis käsitleb olulise

vahendi omamist Narvas. KonkS § 18 lg 1 p 2 kohustab olulist vahendit omavat ettevõtjat hoidma selget vahet erinevate põhi ja lisategevusalade vahel, tagades sellega majandusarvestuse läbipaistvuse. Eesmärgiks on ristsubsideerimise vältimine.

Tulenevalt eelpooltoodust esitas Konkurentsiamet 07.06.2004 taotluse teabe saamiseks nr 2-04.03/473 STV tütaretevõtja AS TV COM (edaspidi *TV COM*) vajadusega saada täiendavat informatsiooni kaabelviteenuse hinna kujundamise kohta erinevate teenust osutavate ettevõtjate poolt, soovides, et esitataks TV COM poolt Narvas pakutava täispaketi abonenttasu kulu-ja tuluarvestus.

TV COM 08.07.04 vastuskirjas nr 1-7/46 teatas, et kulu- ja tuluarvestust Narvas täispaketi jaoks pole võimalik kuluartikleid esitada, sest sellekohast arvestust neil ei ole. Kaabelviteenuse osa kogu realiseerimise netokäibest moodustab ettevõtja hinnangu kohaselt Narvas 80 % ja internetiteenus 20%.

16.07.2004.a võeti TV COM esindajatelt seletusi ja saadi dokumentide koopiaid.

TV COM pearaamatupidaja V. Ignašova seletusest ja raamatupidamisdokumentidest selgus, et TV COM ei osutanud 2003.a Narvas internetiteenust ja seega on kõik teenuse osutamise kulud seotud ainult kaabelviteenusega (kogukulud 2003.aastal 3,498 mln krooni ja klientide arv 01.01.2004 – 5740 annab teatud piires eksimuse võimalusega ühe lepingulise kliendi kohta kulud kuus ligi 51 krooni). Arvestus on käibemaksuta. Sisuliselt on 51 krooni puhul tegemist omahinnaga. Ettevõtja kasum tekkis amortisatsiooninormide muutmise (vähendamise) arvelt ja seega ei sisalda arvestuse aluseks olnud andmed ettevõtja kasumit. TV Com saab oma klientidele signaali emattevõtja peajaamast Narvas, kuid tasub ise autoritasud, seega ei tohiks kulud keskmise kliendi kohta oluliselt erineda STV samalaadsetest kuludest. Teenuspakettide hinnad (käibemaksuga) Narvas on 5 kroonist (antenni kasutamine) kuni 89 kroonini täispaketi eest.

Lähtudes vajadusest saada analüüsiks andmeid kontrollisid Konkurentsiameti ametnikud 16.07.2004 Maardus kaabelviteenust osutava ettevõtja STV asukohta KonkS § 57 lg 1 p 1 ja lg 3 ning § 59 ja § 60 alusel. Ettevõtjale esitati peadirektori asetäitja 15.07.2004 käskkiri nr 20 ametnike volitamise kohta.

Seletusi andsid STV esindajad: asepresident ja nõukogu liige R. Mihkelsoo ja juhatuse liige I. Laev ning tehnikadirektor A. Kaasik. Ettevõtja esindajad kirjutasid seletusele alla. Seletuse andjate ütluste kohaselt on Maardus kaabellevi hind 29 krooni ja 30 krooni. STV ei huvita palju on läinud Maardus kanalisatsiooni peale. Täispaketi kulupõhine hind oleks hinnanguliselt Maardus 79 krooni. Maardus 29-30 krooni on alla omahinna, ei kata kulusid. Mõistlik täispaketi hind oleks 79-89 krooni, nagu näiteks Narvas. Narvas on kulupõhine hind.

STV esindajate seletuste kohaselt ei tohiks kaabelviteenuse osutamisel olla odavamad hinda, kui 59 krooni täispaketi eest.

See seisukoht võib olla tõene, kui vaadelda AS TV COM kulusid keskmise kliendi kohta Narvas (arvestuslikult käibemaksuta 51 krooni ja käibemaksuga 60 krooni).

Raamatupidamisandmete kontrollimisel selgus, et STV kulusid Maardus kaabelviteenuse osutamiseks on suhteliselt raske kindlaks määrata. Magistraalkaablid ehitab välja AS Connecto. Ehitusobjektide (põhivara) arvelevõtmine toimub objektide

vastuvõtuaktide alusel. Muude materjalide osas võrgu hoolduseks ja majasiseste võrkude täiendavaks ehitamiseks peetakse arvestust Lasnamäe lao (Lasnamäe 6) kaudu koos Lasnamäe linnaosaga.

Kogu raamatupidamisarvestust peetakse STV-s tervikuna. Eraldi ei tooda välja majandustulemusi teenustele. Teatud ulatuses toimub arvestus struktuuriüksuste lõikes (suuremate linnade kassalaekumine, materjalide kulud kandel vastutavate isikute lõikes).

25.06.2004 andis seletusi NOM esindaja A. Zaitsev, kelle seletuse kohaselt on NOM oma kaabelvõrgud Maardus müünud STV-le ja andnud üle kliendilepingud (ostumüügi leping 19.01.2004). Võrkude müümise ajendiks oli Maardus STV jõuline sisenemine piirkonda, pikaajaline kahjumiga hinnapoliitika.

NOM esindaja A. Zaitsevi seletuste kohaselt Maardus olid NOM ja Telseti täispaketi hinnad enne STV kaubaturule tulekut 75 krooni. STV tuli Maardusse 2002.a kevadel ja hakkas võrku ehitama ning kliendile teenuste osutamise ja liitumislepingut pakkuma, reklaamides kaabelviteenuse täispaketti hinnaga 29 krooni. NOM ja Telset olid samuti sunnitud konkurendi hinnapoliitikaga kaasa minema ja hakkama teenust pakkuma samal tasemel. Madalad hinnad kahjustasid NOM majanduslikku tegevust ja kuna STV-lt tuli ka pakkumine võrkude ostu kohta, otsustas NOM võrgud STV-le müüa.

Teiste ettevõtjate kuluartiklid ja nende kulu- ja tuluarvestused Maardu linnas ning oletatav kulude jaotuse STV kohta olid järgmised:

NOM esindaja A. Zaitsevi arvates võiks olla abonementtasu kulu- ja tuluarvestuses kajastuvad kuluartiklid ja nende %-line osakaal üldiselt järgmine, kui tinglikult kliendid maksaksid abonementtasu 90 krooni kuus: autoritasu [...]%, ekspluatatsiooni kulud koos püsikulude ja kõikide maksudega (käibemaks, palgad, sotsiaalmaks jne) [...]% ja kasum [...]%.

Telseti poolt esitati Konkurentsiametile kuluarvestus kui abonementtasu oleks 75 krooni. Kuluartiklid: tööjõu kulud [...] krooni, tasu programmide eest [...] krooni, muud ekspluatatsioonikulud [...] krooni, kasum [...] krooni.

Konkurentsiameti hinnangul vastavalt STV 2002.a majandusaastaruandele ja varasemate turuanalüüside käigus saadud andmetele oleksid STV kulud Maardus kaabelviteenuse pakkumisel, kui täispaketi kuutasu oleks 89 krooni järgmised: programmikulud vähemalt [...]%, võrguhooldus maksimaalselt [...]%, amortisatsioon [...]% ja kasum [...]%.

07.05.2004.a andsid STV esindajad I. Laev, R. Mihkelsoo, G. Vilchenko, seletusi ettevõtja kulude-tulude arvestamise ja tasude maksmise kohta teleprogrammide ülekandeõiguste eest. Täienduseks STV 16.04.2004.a kirjaga esitatud teabele selgus, et STV kogu realiseerimise netokäibest moodustab pearaamatupidaja G. Vilchenko hinnangul 60 % kaabelviteenus, 30 % internetiteenus ja 10 % muu (näit. turva- ja valveteenus). Samuti on seletuste andmise kokkuvõttes fikseeritud, et Maardus pakutav teenus on omahinnast madalam, hinda hoitakse konkurendiga samal tasemel ja kahjum

kaetakse naaberturgudel teenitud kasumi arvelt. Nimetatud kokkuvõtte on ettevõtja esindajate poolt allkirjastatud. Madala hinnaga teenust on Maardus pakutud juba ligi poolteist aastat. Konkurentsiametile 14.05.2004.a saadetud STV kirjas on lisatud, et täispaketi (67 kanalit) kulude-tulude rahalise arvestuse kohta täpseid andmeid esitada ei ole võimalik. Lähtudes ettevõtja üldkulutustest, konkurentsist piirkonnas, teenuse pakkumise kvaliteedist ning sõltuvalt kaabellevivõrgu eripärast (võrgu tehnilisest seisundist, võrgu ehitamise ajast ja renoveerimise vajadusest) määratakse piirkonna teenustasu suurus.

Samas on madal täispaketi teenustasu olnud tugevas konkurentsipõhjuseks ka STV-le oma kaabellevivõrkude müügiks. 2003.aastal müüs STV oma kaabellevivõrgud Sillamäel ja Kohtla-Järvel AS-le Starman ning ostis AS-lt Starman kaabellevivõrgu Narvas. STV esindajad R. Mihkelsoo ja V. Rabotšev põhjendasid kaabelleviteenuse kaubaturu analüüsi käigus 25.09.2003-03.12.2003 võrkude müügivajadust konkurentsipõhise teenuse madala hinnaga (29 krooni täispakett), mis ei kata teenuse osutamiseks vajalikke kulusid.

Telset esindaja V.Gaidušini 14.07.2004.a seletuse kohaselt on STV kaabellevivõrkude ostupakkumise teinud mai lõpus-juuni alguses 2004.a ka Telsetile. Iga Telseti kliendi kohta oli pakkumine 2000 krooni. Telseti esindaja seletuse kohaselt on selle pooleteise aasta jooksul enam kui [...] % klientidest läinud üle STV-le. Telseti need kliendid, kes on olnud võrgu 1-2 kuud ja seejärel Telset võrgust välja lülitatud on samuti üle läinud tavaliselt STV-le. Hetkel on kaubaturul olukord stabiliseerunud.

II Õiguslik hinnang

KonkS § 3 lg 1 kohaselt on kaubaturg hinna, kvaliteedi, tehniliste omaduste, realiseerimis- ja kasutustingimuste, tarbimis- ja muude omaduste poolest ostja seisukohal omavahel vahetatavate või asendatavate kaupade käibimise ala kogu Eesti territooriumil või selle osal. Käesoleval juhtumil on kaubaks kaabelleviteenus.

Kaabelleviteenus on kaabeleviseaduse § 2 tähenduses televisiooni- või raadiosaadete ja televisiooni- või raadioprogrammide tasuline või tasuta edastamine ostjatele kaabellevivõrgu või ühisantennisüsteemi kaudu. Kaabelleviteenust saab ostja kasutada ja asendada ainult siis, kui nimetatud teenuse osutamiseks on teenust pakkuv ettevõtja ehitanud oma võrgu ostja (tarbija) ukseks ja seega loonud tarbijale võimaluse teenuse pakkumiseks. Ettevõtja õigus temale Sideameti poolt väljastatud kaabeltelevisioonivõrgu loa alusel võrku välja ehitada ei ole ostja seisukohalt käsitletav kasutamise- ja asendatavusvõimalusena, kuna abonendil on võimalik osta teenust ainult neilt kaabelleviteenust pakkuvatelt ettevõtjatelt, kelle võrku tema maja on ühendatud, perspektiivis ka nendelt, kes linnaosas võrku arendavad ja mitte nendelt ettevõtjatelt, kellel selles linnaosas kaabellevivõrk puudub. Seega on geograafiline kaubaturg piiritletav Tallinnas linnaosadena ja Maardu linn. Nimetatud seisukohale jõudis Konkurentsiamet ka juhtumites 21/2000 ja 05/2001 ning 2002-2003 kaubaturgude piiritlemisel ja analüüsidel.

KonkS § 3 lg 2 kohaselt kaubaturu piiritlemisel arvestatakse asendatavate kaupade käivet üldjuhul rahalises väljenduses. Kui see ei ole võimalik või otstarbekas, võib kaubaturu mahtu ja sellel tegutseva ettevõtja turuosa arvestada mõne muu võrreldava näitaja alusel. Oma varasemates kaabelleviteenuse kaubaturu analüüsid (juhtum 05/01, kaabelleviteenuse kaubaturu analüüs: Kaabelleviteenus kaubaturu konkurentsiolekorra analüüs Sillamäel ja Narvas 2002.a ning Konkurentsiolekorra analüüs kaabelleviteenuse kaubaturul Narvas, Sillamäel ja Kohtla-Järvel 2003.a) on Konkurentsiamet jõudnud järeldusele, et kaabelleviteenuse kaubaturul pakuvad ettevõtjad programmide teenuspakette, mille maksumus on oluliselt erinev ja tarbijad ostavad kas ühe või mitu teenuspaketti, sõlmides vastava teenuspaketi või -pakettide kohta teenust osutava ettevõtjaga lepingu. Madalama hinnaga paketi asemel võib klient hakata kasutama täispaketti ja vastupidi. Seetõttu on Konkurentsiamet kaabelleviettevõtjate turuosa arvestamisel võtnud aluseks abonentide arvu, aga samuti on arvestatud turuosad ukseni väljaehitatud teenuse pakkumise võimaluste arvu järgi. Tulenevalt eeltoodust pidas Konkurentsiamet otstarbekaks kaubaturu mahud ja sellel tegutsevate ettevõtjate turuosad arvestada abonentide arvu ja korteriteni välja ehitatud teenuse pakkumise võimaluste arvu järgi. Neid kriteeriume arvestades vastavad mõlemad ettevõtjad turguvalitseva ettevõtja määratlusele, sest mõlema turuosa Maardus on üle 40 %, seisuga 01.04.04.a vastavalt STV [...] % ja [...] % ning Telset [...] % ja [...] %.

Turguvalitsevaks ettevõtjaks loetakse KonkS § 13 kohaselt ettevõtjat, kellele kuulub kaubaturul vähemalt 40 % käibest või kelle positsioon võimaldab tal sellel kaubaturul tegutseda arvestataval määral sõltumatult konkurentidest, varustajatest või ostjatest.

Telset ja STV on Maardu piirkonna elanikele teenuse osutamisel turguvalitsevad ettevõtjad ja nende kaubaturu mahud ja turuosad on arvestatud KonkS § 3 lg 2 kohaselt võrreldavate näitajate alusel, st abonentide arvu ja korteriteni välja ehitatud teenuse pakkumise võimaluste arvu järgi. Neid kriteeriume arvestades vastavad mõlemad ettevõtjad turguvalitseva ettevõtja määratlusele, sest mõlema turuosa Maardus on üle 40 %, omades turuosast seisuga 01.04.04.a vastavalt STV [...] % ja [...] % ning Telset [...] % ja [...] %.

STV sisenes Maardu kaabellevi teenuse kaubaturule ja alustas teenuse osutamist 01.10.2002 Konkurentsiametile kaubaturu piiritlemiseks esitatud andmete alusel (STV kiri 22.11.2002 nr 1-6/345), oli STV-l Maardus 01.10.2002 seisuga 182 liitumislepingu sõlminud klienti ja 1342 ukseni ehitatud teenuse pakkumise võimalust). STV turuosa on klientide osas pidevalt kasvanud ning ta on jõudnud suhteliselt lühikese ajaga turguvalitseva ettevõtja seisundisse, lepinguliste klientide arv on tõusnud alates 01.10.2002 [...] -lt %-lt [...] %-ni seisuga 01.04.2004. Samal ajal on Telset osakaal turul vähenenud [...] -lt %-lt [...] %-ni.

AS NOM on oma kaabellevivõrgud Maardus müünud STV-le ja andnud üle kliendilepingud (ostu-müügi leping 19.01.2004). 25.06.2004 AS NOMi finantsdirektori seletuste kohaselt oli võrkude müümise ajendiks Maardus STV jõuline sisenemine

piirkonda ja nende hinnapoliitika, mis STV hinnataseme järgimise korral ei katnud teenuse osutamiseks vajalikke kulusid.

STV juhatuse liikme I.Laeva ja asepresidendi R.Mihkelsoo 16.07.2004 Maardu kaabeltelevisiooni kaubaturu kohta antud seletuse kohaselt on teenuse täispaketi hind 29, 30 krooni tunduvalt alla omahinna, kuid tehakse ainult üldist kuluarvestust ja arvuliselt kulude taset tõendada ei suudeta. Tegelik kulusid kattev hind oleks STV esindajate arvates 79 krooni või isegi 89 krooni nagu Narvas, kus hind on nende ütluste kohaselt kulupõhine. STV teenuspakettide hinnad piirkondades määravad omanikud, kes otsuse tegemisel lähtuvad kohalikest tingimustest ja sealjuures arvestavad ka autoritasusid. STV esindajate hinnangu kohaselt ei suuda Telset üle kahe aasta sellise hinnaga, mis ei kata kulusid, Maardus enam vastu pidada. STV aga suudaks anda ka selle hinnaga signaali, kaasates selleks tulusid teistest piirkondadest.

Arvestades Maardu piirkonna elanike piiratud arvu, saab klientide arvu suurendamine toimuda praktiliselt konkurendi klientide arvelt. Kui võrrelda mõlema ettevõtja majanduslikke näitajaid 2002.a ja 2003.a kohta, siis Telset kogu realiseerimise netokäive (müügitulu) (11,667 mln kr) on vaadeldaval perioodil ligi 4 korda vähenenud, samal ajal kui STV käive (61,661 mln kr) 46 % võrra kasvanud.

Klientide arvust on Telset poolteise aasta jooksul kaotanud ligi [...]%. Praeguseks on olukord kaubaturul stabiliseerunud. Esineb ainult vähest klientide liikumist, mis on tingitud peamiselt pikemat aega võlgu olevate klientide lahtiühendamisest.

STV majandusliku võimsuse eelisseisund ja turujõud naaberturgudel võimaldab pikema perioodi jooksul hoida teenuse hinda põhjendamatult madalal, mille eesmärgiks võib olla konkurendi väljatõrjumine nimetatud kaubaturult.

KonkS § 16 p1 kohaselt on keelatud turguvalitseva ettevõtja poolt oma seisundi otsene või kaudne kuritarvitamine kaubaturul, sealhulgas otsene või kaudne ebaõiglase ostu- või müügihindade või muude ebaõiglaste äritingimuste kehtestamine.

Ettevõtja poolt turguvalitseva seisundi omamine ei tähenda, et selline ettevõtja igasugune käitumine kujutab endast turguvalitseva seisundi kuritarvitamist. Turguvalitsev ettevõtja peab konkureerima ausalt. Tõhusa konkurentsi säilitamine nõuab kaitset turguvalitsevate ettevõtjate sellise käitumise eest, mis on suunatud turult kõrvaldamisele oma turujõudu kuritarvitades.

Turguvalitseva ettevõtja selline käitumine, nagu hindade lühiajaline alandamine võrreldes konkurendiga eesmärgiga võita kliente ja suurendada turuosa, on üldjuhul lubatud ja konkurentsile kohane. Samas selline turguvalitseva ettevõtja käitumine pikaajaliselt, kui oma kaubale kehtestatakse ebaõiglaselt madal hind, mis ei kata ettevõtja kulusid ja mis on sedavõrd madal, et kahjustab konkurenti või isegi tõrjub teda kaubaturult välja võib käsitleda turguvalitseva ettevõtja kuritarvituseks.

Riigikohtu otsuse 18.12.2002 kohtuasjas nr 3-3-1-66-02 punktis 26 on märgitud, et turguvalitseva ettevõtja poolt kehtestatud hind, mis ei ole mõistlikus vahekorras teenuse

majandusliku väärtusega, on ebaõiglane. Teenuse majanduslik väärtus on omakorda seotud teenuse osutamiseks vajalike kuludega.

STV poolt kaabelviteenuse müümine alla omahinna juba poolteist aastat peale turule tulekut ei ole käsitletav enam sooduskampaaniana. Üldlevinud praktika kohaselt tehakse selliseid kampaaniad turule sisenemisel maksimaalselt pool aastat. STV põhjendab madala hinnaga täispaketi müüki sellega, et teenuse pakkumise alustamisel olid Maardus konkurentidel (Telset ja NOM) hinnad juba madalad ja konkurentsis püsimiseks pidi STV turule tulema madala teenuse hinnaga. Samas on STV esindajad andnud selgitusi, et hinnatase Maardus viidi madalaks siis, kui Telset sai teada STV turuletulekust. Maardus pakutav teenus on omahinnast madalam ja kahjum kaetakse naaberturgudel teenitud kasumi arvelt.

Konkurentsiametil puudub STV vastava majandusarvestuse puudumise tõttu võimalus hinnata ettevõtja enda poolt toodud kuluarvestust. STV loetleb oma vastuses Maardus võetava täispaketihinna kuluartiklid (autoritasu, kanalisatsiooni rent, võrguhooldustasu, dispetšertalituse kulutused ja majanduskulud), mis kokku on 30 krooni, kuid rahaliselt kulusid eraldi välja ei too. Samas peaks hind sisaldama veel mõistlikku kasumit.

Tallinnas osutab AS STV kaabelviteenust üldjuhul konkurentsis teiste ettevõtjatega. Täispaketi (eliitpaketi) hind on olenevalt konkurentisist ja linnaosast 59 – 99 krooni (www.stv.ee). Pärnus on täispaketi hinnaks 75 krooni ja Tartus 60 - 80 krooni, Narvas 89 krooni.

Kui võrrelda STV ja Telset Tallinna peajaama kaudu teenindavate abonementide arvu ja teenuse pakkumise arvu naaberturgudel siis nende näitajate järgi on STV (56 000 ja s.h Tallinnas koos Maarduga 39 600) oma konkurendist Telsetist (vabariigis 5 000 ja s.h Tallinnas koos Maarduga 2 700) märgatavalt tugevamal positsioonil, omades tugevamat majandusliku jõudu, mis võimaldab tal takistada tõhusa konkurentsi säilitamist vastaval kaubaturul ja isegi tõrjuda konkurent kaubaturult välja. Telset kaabellevi 2003.a kogukäive moodustas 16% STV sama aasta kaabelviteenuse kogukäibest.

STV 2003.a majandusaasta realiseerimise netokäive (kõik ärialad kokku) moodustas 61,7 mln krooni, omakapital aasta lõpuks ligi 25 mln krooni ja puhaskasum majandustegevusest 8,9 mln krooni. Samas Telset 2003 majandusaasta käive moodustas 11,7 mln krooni ja puhaskasum 0,9 mln krooni.

STV 2003.majandusaasta kõrge kasum võrreldes omakapitali suurusega võib tähendada, et piirkondades, kus puudub konkurents, osutab STV kaabelviteenust ülemääraselt kõrge hinnaga.

STV on turguvalitsevas seisundis Lasnamäe linnaosas ja see piirkond on otseselt seotud teenuse osutamisega Maardus. Konkurentsiamet on 23.12.2003 asunud seisukohale, et STV koos tütarettevõtjaga AS TV COM omab olulist vahendit Narvas ja ettevõtja esindajate seletuste kohaselt on STV seal 2004. aastast võtnud üle tütarettevõtja klienditeeninduslepingud.

Turul juba omatava turguvalitseva seisundi tugevdamine sellisel viisil, et domineerimise ulatus takistab konkurentsi, võib põhimõtteliselt olla turguvalitseva seisundi kuritarvitamine hoolimata sellest, kas ettevõtja tegelikult kasutab oma turujõudu, et saavutada eesmärki. Sellest järeldub, et ühel kauba- või geograafilisel turul omatavat valitsevat seisundit võib kuritarvitada teisel turul, kus omatakse turguvalitsevat seisundit.

Arvestades eeltoodut ja juhindudes KonkS § 62 lg 2 p 3

teen ettekirjutuse, millega kohustan AS STV lõpetama turguvalitseva seisundi kuritarvitamine, s.o lõpetama Maardus kaabelleviteenuse täispaketi müügi hinnaga, mis on tunduvalt alla omahinna ja kehtestama teenusele hinna, mis katab vähemalt teenuse osutamiseks vajalikud efektiivsed kulud, hiljemalt 01.10.2004

KonkS § 62 lg 3 kohaselt võib käesoleva ettekirjutuse täitmata jätmise korral määrata asendustäitmise ja sunniraha seaduses (RT I 2001, 50, 283; 94, 580) sätestatud korras sunniraha juriidilisele isikule kuni 100 000 krooni ja füüsilisele isikule kuni 50 000 krooni. Sunniraha võib määrata korduvalt.

Peeter Tammistu

Ettekirjutuse peale võib esitada kaebuse Tallinna Halduskohtule 30 päeva jooksul sellest teadasaamisest või päevast, millal oleks pidanud ettekirjutusest teada saama (halduskohtumenetluse seadustiku § 9 lg 1).